

AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING BOSHQARUV MUAMMOLARI

Suyarov A.M.

Samarqand iqtisodiyot va
servis instituti dotsenti
akramsuyarov@mail.ru

Axtamova J.SH

Samarqand davlat universiteti Urgut filiali

Biznesni boshqarish va
tabiiy fanlar fakulteti 3-bosqich talabasi

shojaxonaktamov@gmail.com

Annotatsiya. Axborot texnologiyalari (AT) zamonaviy tashkilotlarning muvaffaqiyati uchun juda muhimdir. Ammo, ATni samarali boshqarish oson ish emas. Ko'plab tashkilotlar AT bilan bog'liq turli xil muammolarga duch kelishadi. Ushbu maqolada AT boshqaruvining eng keng tarqalgan muammolarini ko'rib chiqamiz.

Tayanch iboralar: strategiya, investitsiyalar, texnologik o'zgarishlar, samaradorlik, kiberhujumlar, samarali byudjet.

Strategiya va Rejalashtirishdagi Muammolar.

- Biznes maqsadlariga mos kelmaslik: Ko'pgina tashkilotlarda AT strategiyasi biznes strategiyasiga mos kelmaydi. AT faqat texnologiya uchun emas, balki biznes maqsadlariga erishish uchun vosita sifatida qo'llanilishi kerak.
- Noaniq maqsadlar: AT strategiyasi aniq va o'lchanishi mumkin bo'lgan maqsadlarga ega bo'lishi kerak. Maqsadlar noaniq bo'lsa, AT investitsiyalari samaradorligi baholash qiyinlashadi.

- Yetarsiz rejalashtirish: Uzoq muddatli AT rejalashtirilmasa, tashkilot kelajakdagi texnologik o'zgarishlarga moslasha olmaydi.

Infratuzilma va Xavfsizlikdagi Muammolar.

- Eski infratuzilma: Eski va eskirgan AT infratuzilmasi tashkilotning samaradorligiga salbiy ta'sir qilishi mumkin. U tez-tez buzilishlarga va xavfsizlik muammolariga olib kelishi mumkin.
- Xavfsizlik zaifliklari: AT xavfsizligi e'tiborsiz qoldirilganda, tashkilot kiberhujumlarga va ma'lumotlarning yo'qolishiga moyil bo'ladi. Bu tashkilotning obro'siga va moliyaviy ahvoliga salbiy ta'sir qilishi mumkin.
- Yetersiz zaxira: Ma'lumotlarning yo'qolishiga yo'l qo'ymaslik uchun samarali zaxira tizimi kerak. Zaxira tizimi etishmasa, ma'lumotlar yo'qolishi tashkilotga katta zarar etkazishi mumkin.

Dasturiy ta'minot va ma'lumotlar boshqaruv muammolari.

- Dasturiy ta'minotning mos kelmasligi: Turli xil dasturiy ta'minotlarning mos kelmasligi ma'lumotlarni almashishni qiyinlashtiradi va samaradorlikni pasaytiradi.
- Ma'lumotlarning yaxlitligi: Ma'lumotlarning to'g'riligi va yaxlitligi ta'minlanmasa, qaror qabul qilish jarayoni noto'g'ri natijalarga olib kelishi mumkin.
- Ma'lumotlarning ortiqchaligi: Ortiqcha ma'lumotlar saqlash xarajatlarini oshiradi va ma'lumotlarni qidirishni qiyinlashtiradi.

Xodimlar va tayyorgarlikdagi muammolar.

- Malaka etishmasligi: AT mutaxassislarining malaka etishmasligi tashkilotning samaradorligiga salbiy ta'sir qilishi mumkin. Yangi texnologiyalarni qo'llash va muammolarni bartaraf etish qiyinlashadi.

- Yetarsiz tayyorgarlik: AT xodimlarini muntazam ravishda tayyorlash kerak. Yangi texnologiyalar va dasturlar haqida bilimlarini yangilab turmaslik xavfsizlikka va samaradorlikka tahdid soladi.
- Motivatsiya: AT xodimlarining motivatsiyasi past bo'lsa, ularning samaradorligi pasayadi va tashkilotning biznes maqsadlariga erishish qiyinlashadi.

Byudjet va xarajatlarni boshqarishdagi muammolar.

- Byudjetning yetarli emasligi: ATga ajratiladigan byudjet yetarli bo'lmasa, tashkilot kerakli infratuzilma va dasturiy ta'minotni ta'minlay olmaydi.
- Xarajatlarni nazorat qilishning etishmasligi: AT xarajatlarini nazorat qilish qiyin bo'lsa, bu tashkilotning byudjetini oshirib yuborishi mumkin.
- Investitsiyalarni baholashdagi qiyinchilik: ATga qilingan investitsiyalarning samaradorligini baholash qiyin bo'lishi mumkin.

Yechimlar.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi choralarni ko'rish mumkin:

- Aniq AT strategiyasi ishlab chiqish: Biznes maqsadlariga mos keladigan va aniq o'lchanishi mumkin bo'lgan maqsadlarga ega bo'lgan AT strategiyasi yaratish.
- Zamonaviy AT infratuzilmasini yaratish: Ishlashi yuqori bo'lgan va xavfsiz AT infratuzilmasiga investitsiya qilish.
- Xavfsizlik choralari kuchaytirish: Kiberhujumlardan himoya qilish uchun samarali xavfsizlik choralari qo'llash.
- Malakali mutaxassislarni jalb qilish va tayyorlash: AT sohasida malakali mutaxassislarni jalb qilish va ularni muntazam ravishda tayyorlash.
- Samarali byudjet rejalashtirish va xarajatlarni nazorat qilish: AT xarajatlarini nazorat qilish va ularni optimallashtirish uchun samarali usullarni qo'llash.

Ushbu maqolada zamonaviy tashkilotlarda axborot texnologiyalarining (AT) boshqaruviga oid muhim muammolar tahlil qilindi. AT strategiyasining biznes maqsadlariga mos kelmasligi, eski infratuzilma, xavfsizlik zaifliklari, dasturiy ta'minot mos kelmasligi, ma'lumotlarning yaxlitligi va sifatiga oid muammolar, xodimlar malakasining yetarli emasligi va byudjet boshqaruvidagi kamchiliklar kabi muammolar batafsil ko'rib chiqildi. Maqolada keltirilgan muammolar tashkilotning samaradorligiga, raqobatbardoshligiga va xavfsizligiga salbiy ta'sir qilishi mumkinligi ta'kidlandi. Muammolarni bartaraf etish yo'llari sifatida aniq AT strategiyasini ishlab chiqish, zamonaviy infratuzilmaga investitsiya qilish, xavfsizlikni kuchaytirish, xodimlar malakasini oshirish va samarali byudjet boshqaruvini joriy etish taklif qilindi. Umuman olganda, maqola AT boshqaruvi jarayonini takomillashtirish va biznes maqsadlariga erishish uchun ATni samarali qo'llashning ahamiyatini ta'kidladi. ATni samarali boshqarish tashkilotning muvaffaqiyati uchun juda muhimdir. Ushbu muammolarni o'z vaqtida aniqlash va ularni bartaraf etish uchun zarur choralarni ko'rish tashkilotning raqobatbardoshligini oshirishga va biznes maqsadlariga erishishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Pressman, R. S. (2014). "Software Engineering: A Practitioner's Approach"
2. Elmasri, R., & Navathe, S. B. (2015). "Fundamentals of Database Systems"
3. Chelsea Yang (2021). Why Use Infographics for Education
<https://www.edrawsoft.com/infographics/why-use-infographics-foreducation.html>.
4. Т. С. Масылюк. Инфографика как средство визуализации информации. Методические рекомендации. г. Добрянка, 2017 г.